

een algemene verschijning. Zijn gepiep, dat sterk op het geluid van onze Graspieper lijkt, was overal te horen. een aardige verschijning op de alpenweiden is het Paapje, dat daar zeker niet zeldzaam is. De Zwarte Roodstaart zat soms verscholen in kleine hutjes en schuurtjes op deze weiden, waarbij bleek, dat ze vaak onder uitstekende dakranden nestelden.

Wanneer je de sneeuw bereikt dan wordt de stilte geregeld verbroken door het gefluit van de Alpenkauwen. Het zijn gitzwarte kauwen met helgele snavels, die slechts op grote hoogte in het gebergte leven. Ook de Alpenheggemus kwamen we daar tegen, die iets groter is dan onze bekende Heggemus. Wat ons verder opviel was, dat de Sneeuwvink veelvuldig was waar te nemen, vooral bij sneeuw- en ijsvelden. Van de roofvogels, die wij zagen, sprongen de Steenarend en de Lammergier er wel het meest uit. Deze laatste soort broedt

slechts in gering aantal in het Zwitserse Nationale Park. Voor de eeuwwisseling kwam de lammergier daar nog van nature voor, maar nadien verdween hij. Een aantal jaren geleden heeft men er weer enkele uitgezet. Het schijnt, dat hij zich op het ogenblik goed handhaaft. Op de laatste dag verraste ons bij het hotel een Draaihals met zijn luide roep.

Van de zoogdieren, die wij zagen, zijn zeker de Alpenmarmot, de Gems en de Steenbok de moeite van het vermelden waard.

In de twee weken, die wij in het Engadin doorbrachten, kwamen wij nog veel meer tegen. Wat hier is vermeld, is slechts een greep. De natuur daar is nog behoorlijk ongerept en nog niet al te sterk beïnvloed door ingrepen als skipistes, stuwmeren en recreatiewoningen. Ik kan deze streek zeker van harte bij u aanbevelen.

Verbluffend trekgedrag van de Dunbekpijlstormvogel

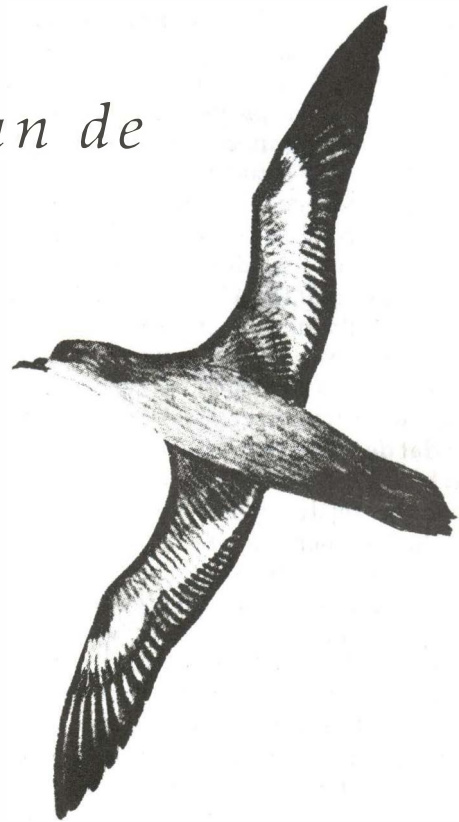
Kees v.d. Luyt

De meest verbazingwekkende prestatie van deze vogel: Hij is de grootste reiziger onder de vogels, meer dan vijf maanden achtereen zonder onderbreking, op weg boven de eindeloze vlakten van de oceaan. Alleen in de periode van de voortplanting zet hij voet aan wal.

Die periode voltrekt zich altijd op dezelfde plaats in de broedgebieden in de straat van Bas, tussen de zuidpunt van Australië en het eiland Tasmanië. Vandaar vertrekken de vogels half april in zwermen van vele miljoenen voor een ononderbroken reis van 35.000 km. over de Grote Oceaan die in een grote lus met de wijzers van de klok mee wordt gerond. Eerst gaat het oostwaarts richting Nieuw-Zeeland, dan naar de westkust van Noord-Amerika en tenslotte dwars over de Pacific terug naar Tasmanië.

Hoewel de vogels op hun route over eilandengroepen heen vliegen gaan zij gedurende de gehele tocht niet aan land. Ze slapen op het water of als de oceaan te ruw is, tijdens de vlucht in de lucht. Op 26 en 27 september, daar kan men de klok op gelijk zetten, arriveren ze in een leger van rond de 16 miljoen bij de broedholen die ze in april hebben verlaten. Ze knappen deze wat op, gaan over tot de paring en verdwijnen na een maand weer naar de oceaan. Drie weken later zijn ze opeens terug. Het vrouwtje legt dan een ei. Onderzoek heeft uitgewezen dat dit ieder jaar in precies hetzelfde nesthol gebeurt, op vrijwel precies dezelfde dag. Meer dan één dag verschil met het jaar tevoren zit er nooit in. Zodra de zes tot acht miljoen vrouwtjes zijn begonnen te broeden, verdwijnen de mannetjes weer naar open water.

Ze voeden zich hoofdzakelijk met kreeftachtige diertjes en kleine visjes. Na ongeveer twee weken komen ze terug om het broeden over te nemen van het vrouwtje dat op haar beurt op voedsel uittrekt, ver de oceaan op. Zo wisselen de vogels elkaar om de elf dagen à twee weken af, totdat na 53 tot 55 dagen het ei uitkomt. Bei-

de ouders zorgen ervoor dat het jong niets te kort komt. Door de olie-achtige substantie, waarin de vogels hun voedsel omzetten wordt het jong zo vet als modder. Dit is ook wel nodig, want in de loop van april wordt er heel wat energie geëist. Omstreeks de helft van de maand beginnen alle volwassen vogels aan een nieuwe tocht van rond de 35.000 km. De jongen blijven achter, die kunnen op dat moment nog niet vliegen. Dat lukt hen na het nodige gestuntel pas twee weken later. Dan kiezen ook zij het luchtruim en beginnen aan de onvoorstelbare lange reis. Zoals hun voorouders dat eeuw na eeuw ook hebben gedaan.

Al aan het eind van de 18e eeuw rapporteerden de zeevaarders zwermen van wel honderdvijftig miljoen exemplaren. Het duurde uren voordat zo'n karavaan met een breedte van meer dan 300 meter voorbij was. Hoewel het aantal van deze oceaanvliegers ook nu nog enkele tientallen miljoenen belooft, is het toch heel wat lager dan in vroeger tijden.

Die teruggang is niet alleen te wijten aan barre omstandigheden tijdens de jaarlijkse wereldreis, die vele jonge

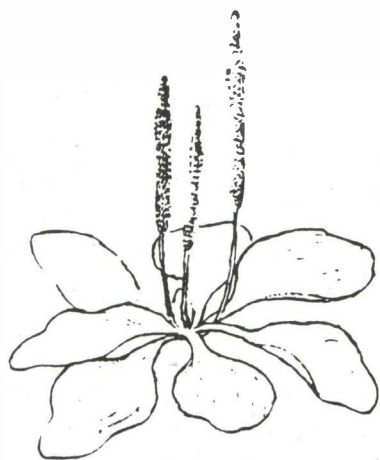
en zwakke vogels vanzelfsprekend niet overleven. Zij vinden de dood in de golven en doen weer dienst voor de instandhouding van andere diersoorten. De vermindering van het aantal Dunbekpijlstormvogels is in hoofdzaak te wijten aan de mens. Die heeft vele jaren achtereen de broedgebieden in de Straat van Bas opge-

Straatflora

Jelle van Dijk

Ter gelegenheid van het Rijnsburgse bloemencorso 1991 kwamen de Verhagen-bladen uit met een extra editie. In die krant kwam Wim Siemerink van de Bloemenboutique in de Voorstraat uitgebreid aan het woord. Volgens Siemerink straalt Noordwijk niet overal het imago van bloemenbad plaats uit. Vooral de gemeente zelf doet er te weinig aan, gelet op het weelderig tierende onkruid tussen de straatstenen en de trottoirtegels. De regelmatige bezoeker van de Voorstraat weet dat de stoep van Siemerink van alle onkruid is gezuiverd en dat de "plantgaten" rond de oude linden zijn voorzien van kleurige tuinplanten. Ook bij zijn overbuurman, Het Hof van Holland, en bij nog enkele panden verderop in de Voorstraat is dat het geval.

Natuurlijk is er niets op tegen om op deze manier het straatbeeld te verfriaaien en Siemerink heeft gelijk als hij opmerkt dat de gemeente Noordwijk niet zo erg veel doet aan het onderhoud van de trottoirs en de plantsoenen (de perkjes bij de invalswegen uitgezonderd!). Toch zou het jammer zijn als al het Noordwijkse "straat-onkruid" rigoureuus zou worden opgeruimd. Tussen de straatstenen bij de burens van Siemerink waren op 5 augustus alleen onaanzienlijke kruiden als Grote weegbree, Varkensgras, Straatgras, Herderstasje en Canadese fijnstraal te vinden, maar ook Wim Siemerink behoeft niet zo heel ver te lopen om een verrassende straatflora te kunnen zien. Al direct aan het begin van de Zwanesteeg stonden in mei prachtige exemplaren van de rijkbloeiende Oosterse raket, een zeldzame soort die tot nu toe niet eerder in Noordwijk gevonden was. Even doorlopend naar de Offemweg wordt de aandachtige wandelaar getroffen door een fraaie vegetatie van

Grote weegbree

zocht op jacht naar de weerloze jongen. Miljoenen vogels hebben op deze manier het leven gelaten voor de menselijke consumptie. Ze waren en zijn vooral in trek op de speciale smaak, die lijkt op die van schapevlees. In een deel van de wereld zijn ze dan ook het meest bekend onder de naam schapevleesvogels.

Muurleeuwebek, afgewisseld met Stinkende gouwe en Kompassla. Even de Voorstraat inlopend zou hij voor gebouw Sartorius Gele ganzebloem, Heggerank, Kantig wilgeroosje en Beklierd wilgeroosje hebben opgemerkt.

Over enkele jaren wil onze vereniging een nieuwe Flora van Noordwijk uitgeven. In dat boekwerkje zal ook een hoofdstuk worden opgenomen over de straatflora in Noordwijk en Noordwijkerhout. Met het oog daarop is er wat nauwkeuriger gekeken naar alles wat er tussen de straatstenen opschiet. Dat het wellicht dit jaar allemaal wat uitbundiger is dan in andere jaren, komt niet zozeer door verminderde activiteiten van gemeentewerken als wel door de overvloedige regenval in het voorjaar en de voorzomer. Het nauwkeuriger bekijken van het straatonkruid heeft zelfs enkele nieuwe soorten voor Noordwijk opgeleverd!

De plantengroei tussen de straatstenen is in het algemeen een afspiegeling van onze meest algemene planten. Deze planten stellen weinig eisen aan hun omgeving en houden het ook uit in het straatmilieu. Vandaar dat veel algemene soorten ook tussen de straatstenen zijn te vinden, de een wat meer en de ander wat minder. Zo is Varkensgras een zeer algemeen onkruid op allerlei gronden. Van zo'n plant is haast vanzelfsprekend te verwachten dat het straatmilieu deze soort ook wel kansen biedt. Andere algemene soorten die vaak tussen de stenen en de trottoirtegels zijn aan te treffen, zijn: Canadese fijnstraal, Herderstasje, Grote weegbree, Smalle weegbree, Raket, Perzikkruid, Melganzevoet en Klein streepzaad.

Behalve de zeer algemene onkruiden treft men tussen de straatstenen in Noordwijk nogal eens planten aan die kenmerkend zijn voor de naaste omgeving. Langs de Koningin Wilhelminaboulevard is de Blauwe zeedistel een opvallende verschijning in de zeereep, vooral in de jaren nadat de zeereep is "afgeschoven". Al jaren achtereen is deze typische kustplant ook te vinden op het trottoir van de Parallelboulevard. Het leuke is dat deze plant niet door de aanwonenden als lastig onkruid wordt verwijderd! In 1991 stond ook een zeedistel op het trottoir van de Sint Jeroensweg in Noordwijk-Binnen. Gelet op het ontbreken van de typische milieueisen die deze plant stelt (stuivend zand en enige "salt-spray") is het zeer de vraag of de plant daar volgend jaar weer zal opslaan.

Dat er in het Noordwijkse straatmilieu nogal wat duinplanten opduiken, is natuurlijk niet zo verwonderlijk. Op zandige plaatsen in de Noordduinen is vaak het Loogkruid te vinden. Deze stekelige plant kiemt vooral op pas omgewerkte grond langs paden. In 1991 stond het Loogkruid op het trottoir van de Lijnbaanweg. Veel